

Cultura Digital

Codi: 43840
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4316227 Filosofia Aplicada	OB	0	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: David Jorge Casacuberta Sevilla
Correu electrònic: David.Casacuberta@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit per cursar aquesta assignatura

Objectius

Analitzar la problemàtica ètica, estètica i cognitiva que les tecnologies digitals suposen actualment, mostrant com problemes previs a la revolució digital s'han amplificat al entrar en contacte amb els nous mitjans i també com s'han generat de nous

Aplicar models teòrics filosòfics concrets per a resoldre aquestes noves problemàtiques, demostrant així la capacitat de la filosofia actual de resoldre complexos dilemes ètics, entendre pràctiques artístiques emergents o comprendre com el nostre coneixement està transformant-se radicalment.

Competències

- Analitzar críticament i sintetitzar informació obtinguda d'un article o monografia especialitzada, així com informació de qualitat distribuïda per Internet.
- Analitzar i interpretar temes i problemes de la recerca filosòfica contemporània actual fonamentats en la relació entre ètica, art i política.
- Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
- Classificar de manera sistemàtica i reveladora les diverses manifestacions de l'art contemporani, especialment aquelles associades a noves tradicions i suports.
- Establir i aplicar les implicacions que el coneixement i la recerca científica tenen per a la recerca filosòfica avançada.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Relacionar els conceptes i els coneixements entre les diferents àrees de la recerca filosòfica actual en relació amb les dependències entre ciència i tecnologia, i les implicacions ètiques i polítiques d'aquestes dependències.

- Valorar críticament les implicacions sobre la condició humana de les noves formes ideològiques, polítiques, econòmiques i tecnològiques que actuen en el món contemporani.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament i sintetitzar informació obtinguda d'un article o monografia especialitzada, així com informació de qualitat distribuïda per Internet.
2. Aplicar la temàtica de la recerca filosòfica actual al camp de les tecnologies digitals.
3. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
4. Considerar críticament les conseqüències socials de la cultura i la bretxa digitals.
5. Considerar els dilemes ètics i polítics relatius a les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies digitals.
6. Investigar les relacions de l'art amb les noves tecnologies.
7. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
8. Relacionar les possibilitats tecnològiques de la cultura digital amb les propostes filosòfiques contemporànies.

Continguts

De quina manera les tecnologies de la informació i la comunicació estan canviant els nostres hàbits i processos culturals, socials i cognitius? Aquest mòdul explora les implicacions ètiques, epistemològiques i estètiques de les tecnologies digitals des d'una perspectiva aplicada, per mostrar la incidència que pot tenir l'anàlisi filosòfica per establir una política de privacitat correcta en una xarxa social, repensar el museu des de l'ús d'instal·lacions interactives, decidir sobre l'aparent neutralitat d'un algoritme de recomanació o idear noves formes de distribuir el coneixement científic.

Contingut per sessions

1) Conceptes bàsics de cultura digital

Anàlisi dels principals conceptes associats a la idea de una cultura digital, i dels diferents mecanismes de transformació cognitius, socials i culturals que aquestes tecnologies comporten.

2) Models filosòfics des dels que entendre la cultura digital

Es presentaran diferents plantejaments filosòfics que en l'actualitat la filosofia aplicada utilitza per tal d'analitzar problemàtica ètica, estètica i cognitiva que comporta la revolució digital. Entre d'altres considerarem models d'identitat i individuació fenomenologia, enactivisme i biopolítica.

3) Ètica aplicada a les tecnologies digitals. La privacitat.

Estudiarem de quines formes les tecnologies digitals transformen la nostra relació amb l'espai públic i l'espai privat, de quina manera creen tensions entre drets bàsics i com podem evitar caure en una estat de vigilància continua per part de governs i corporacions.

4) Ètica aplicada a las tecnologies digital. El big data

Lligat amb la sessió anterior, veurem com la recollecció de dades massives de tota mena, especialment d'usuaris, amplifica les amenaces a la privacitat i genera a més altres dilemes ètics com la qüestió de la propietat de les dades, els algorismes com a mecanisme principal per prendre decisions socials i polítiques, etc.

5) Ètica aplicada a les tecnologies digitals. El futur del treball

Cada cop es perden més llocs de treball com a resultat de processos d'automatització. La inclusió de la intel·ligència artificial encara complica més aquest escenari. Cal repensar així el nostre model social i econòmic, establir què és un resultat "pur" de la tecnologia i què és de fet una aplicació del model neo-liberal de societat, i utilitzar eines filosòfiques crítiques per analitzar fenòmens com el capitalisme cognitiu, la big economy o el concepte de renda bàsica.

6) Revisant la (ciber) ontologia aplicada: què és la realitat?

És l'univers una simulació? On vivim i es gestiona la nostra identitat? Podem diferenciar entre realitat i virtualitat? Totes aquestes preguntes emergeixen en els discursos contemporanis a partir de la revolució que estem experimentant en els modes de producció i consum informacional. Realitzarem una reflexió sobre com la revolució digital exigeix una revisió de la noció d'ontologia.

7) Artivisme i art electrònic. Noves formes de crítica i insubmissió

Les noves formes i canals artístics permeten i promouen noves formes de reflexió socialment distribuïda sobre els valors comunitaris que ens regeixen. L'Art en entorns digitals ha adoptat noves formes i ha incrementat el seu caràcter crític en relació al paradigma anterior. Visitarem algunes de les idees i obres més significatives, especialment aquells relatius a la identitat i la moral.

8) La revolució acadèmica: universitats, coneixement i e-Humanitats

La producció i difusió de coneixement ha experimentat una profunda transformació a partir de la ampliació dels entorns de treball, generant noves cultures del coneixement, plenes de reptes, problemes i oportunitats, a parts iguals. Ens endinsarem en la revolució en les formes (capitalistes) de produir (i vendre) el coneixement al segle XXI.

9) Els reptes ètics del transhumanisme. El món dels cyborgs i la IA conscient.

Les possibilitats tecnològiques en relació a l'augment humà exigeixen un replantejament sobre què és la natura humana i sobre els modes de fusió entre sistemes biològics i sistemes enginyerils. Debatrem els principals reptes explicitats en el món actual sobre el futur de la humanitat, tal vegada la seva fi com a espècie en el sentit taxonòmic clàssic. Debatrem també les posicions (occidentalitzadament) universalistes confrontades a la creació de comunitats (dinàmicament) homogènies. També parlarem de com les màquines intel·ligents estan modificant la nostra societat.

10) Les lliçons empíriques d'algunes conseqüències de la digitalització

"Homes hervíboros" al Japó, aprenentatge i gamificació, atenció personalitzada (o abandonament del liberalisme educatiu?), la identitat digital, el dret informacional, la nova economia digital o la xarxa profunda (Dark Web) són algunes de les alteracions o canvis que podem detectar en les noves societats digitals i que apunten a alguns dels possibles reptes que comporta la revolució digital. Mitjançant exemples procedents de les societats amb més implementació digital, revisarem els reptes filosòfics i pràctics d'aquest nou paradigma.

Metodologia

L'assignatura es basarà en una sèrie de classes presencials on es mostraran les polèmiques actuals en la filosofia del món digital des dels diferents àmbits explicitats en els continguts de l'assignatura. En paral·lel aquests continguts es discutiran a classe amb exercicis pràctics i debats per tal de mostrar la comprensió i la capacitat d'anàlisi dels estudiants.

Tots aquests coneixements es posaran en joc en un treball de mòdul o tasca equivalent que serà el mitjà bàsic d'avaluació.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes Teòriques	50	2	2, 5, 6, 8
Tipus: Supervisades			
Debats a classe	22,5	0,9	2, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Redacció d'un treball de mòdul. Exposició i defensa del treball	70	2,8	1, 3, 5, 7, 8

Avaluació

L'avaluació es basarà en desenvolupar un treball de mòdul o tasca equivalent relacionat amb els continguts explicats a classe, on l'estudiant desenvolupi una recerca pròpia analitzant un problema filosòfic associat amb les tecnologies digitals. Aquesta activitat haurà de pactar-se amb un dels professors de l'assignatura que aprovarà la temàtica i recomenarà una bibliografia bàsica que després l'estudiant podrà ampliar.

Si la docència presencial no fos possible, els debats col·lectius s'organitzaran en Moodle

Cada docent marcarà una data i lloc per a la revisió de les proves avaluadores. Hi haurà també una data de recuperació que serà acordada amb la Facultat.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'Estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exposició i defensa del treball	30%	2	0,08	7, 8
Participació en discussions col·lectives	20%	1	0,04	2, 3, 4, 7
Treball de mòdul	50%	4,5	0,18	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Bibliografia

Barlow, J. P. (1996) *Declaración de Independencia del Ciberespacio* (http://www.uhu.es/ramon.correa/nn_tt_edusocial/documentos/docs/declaracion_independencia.pdf)

Dery, M. (1998). *Velocidad de escape: la Cibercultura en el final de siglo*. Ediciones Siruela.

Morozov, E. (2012). *El desengaño de internet: los mitos de la libertad en la red* Grupo Planeta.

Pariser, E. (2011). *The filter bubble: What the Internet is hiding from you*. Penguin UK.

Turkle, S. (2012). *Alone together: Why we expect more from technology and less from each other*. Basic books.